

Чăваш апачё – хуран кукли

**Хатёрлекенё: Шупашкарти пётёмёшле
вăтам пёлү паракан 33-мёш шкулта 4-
мёш «А» класра вёренекек Краснова
Ульяна**

**Ертсе пыраканё: чăваш чёлхипе
литературине вёрентекен Диарова И.А.**

Ман тѣллев:

хуран кукли пѣсерме вѣренесси

Мѣншѣн џакна суйласа илтѣм-ха эпѣ?

Мѣншѣн тесен хуран кукли -чѣвашсен чи тутлѣ
та юратнѣ апачѣсенчен пѣри. Тата ѣна пѣсерме
те џамѣлрах тесе шутлатѣп. Ѧна йѣсѣтмен чустаран
џупаџѣ-вѣт. Уйрѣмах ѣшне тѣпѣрч (творог) хурсан
юрататѣп.

Мёнле пёҗермелле-ши?

Кукаль валли: 350г
җәнәх, пёр җамарта,
тәвар (тутә
каламаләх) әшә
шыв илсе
хутәштармалла,
ывәс җине хурса
унаса җемҗетмелле.

Чуста
хатёр

Тата мән кирлә - ха пире?

Тәпәрчә, җәмарта,
симёс сухан,
тәвар, услам җу
тата йәл кулә.

Тәпәрчәна,
җәмартәпа
лайәх кәна
хутәштәратпәр.

Чустана
пайламалла та
йётёрпе
сармалла.
Сарна́ чуста җине
тапәрчә хумалла

Кукӑль
«кантрине»
хитре явма,
паллах, хӑнӑху
кирлӗ. Унтан та
ытларах - йӑл
кулӑ!

Хитре пулчѐ -и?
Халь ҫак
илѐртмѐшсене кӑшт
тӑвар янӑ вѐрекен
шыва сиктермелле.

6-7 минутран пиҫнѣ
кукӑльсене малтан
дуршлаг ҫине илсе
хумалла(шывѣ
сӑрхӑнтӑр), унтан
услам ҫупа
сиктермелле, ҫиелтен
симѣс сухан сапса
хитрелетсен тата та
тутлӑрах пулмалла.

Хальхи медицина мён
калать? 21-мёш ёмёрте этем
ытларах хими хутăшёнчен
хатёрленё апат-çимёс çиет.
Çакă сывлăха сиен кўрет.
Сывлăхлă, илемлĕ, çирĕп
пулас тесен экологи енчен
таса апат çиме тăрăшмалла.
Чăн- чăваш апачё, хуран
кукли, таса апат шутне кёрет
те ёнтё.

Хуран кукли усӓллӓ

Тӓпӓрчран ӓсталанӓ кукӓль
шӓлсене, шӓмӓсене
кальципе тивӓстерет. Пӓспа
пӓсэрнӓ хуран кукли усӓллӓ
пулнине сирӓплетецсӓ
медиксем.

Тёллеве пурнаҫларам!

Ку апат – ҫимёсе чăвашсем пысăк уявсенче, хăна умне лартса панă. Кулленхи пурнаҫра эпир те, хальхи чăвашсем хуран кукли пёсерсе ҫиетпёр. Кăшт ёлёрех пирён асаттесемпе асаннесем ăна хуранта пёсернё, ҫавăнпа пулё ёнтё ăна «хуран кукăлё»(вареники) тесе ят панă. Халё вара хурансем ҫук е пур пулсан та ҫак кукăле кастрюльсенче пёсересҫё.

Эпё те хуран кукли пёсерме вёрентём! Хамăн тёллеве пурнаҫларам!

Чăваш апачё – хуран кукли
Чи усăлли те чи тутли!
Туссем, ан манăр ёмёрне
Чăн-чăн чăвашăн апатне!

Апачё тутлă пултăр!

Усă курнă литература:

1. Чăваш – апат ҫимёҫё.

Шупашкар: Чăваш кёнеке
издательстви, 2014 ҫ.

2. Чăвашла- вырăсла

словарь. М. И. Скворцов,
1992 ҫ.